

گذری بر زندگی اولین شهید محراب

آیت الله قاضی طباطبایی را «خمینی آذربایجان» می‌نامیدند، اولین شهید محراب و از علمای به‌نام تبریز که در برپایی قیام ۲۹ بهمن تبریز و پیروزی انقلاب اسلامی نقش بارزی ایفا کرد.

آیت الله قاضی طباطبایی را «خمینی آذربایجان» می‌نامیدند، اولین شهید محراب و از علمای به نام تبریز که در برپایی قیام ۲۹ بهمن تبریز و پیروزی انقلاب اسلامی نقش بارزی ایفا کرد.

خبرگزاری مهر - گروه استان‌ها - اسرا درویشی: آیت الله سید محمدعلی قاضی طباطبایی، فقیه و مرجع تقلید شیعیان و از رهبران معنوی و سیاسی انقلاب اسلامی بود که در پیروزی و به ثمر رساندن مبارزات انقلابی مردم ایران به رهبری امام خمینی (ره) نقش اساسی را به ویژه در تبریز ایفا کرد.

سید محمدعلی قاضی طباطبایی در سال ۱۲۹۳ هجری شمسی مصادف با ۱۳۳۱ هجری قمری در تبریز متولد شد. او تحصیلات مقدماتی علوم دینی را در مدرسه طالبیه نزد پدرش گذراند و در ادامه جهت تحصیل در حوزه علمیه به شهر قم مهاجرت کرد و در سال ۱۳۴۹ هجری قمری نیز به نجف رفت و در دروس عبدالحسین رشتی، میرزا باقر زنجانی، سید حسن بجنوردی، سیدمحسن حکیم، سید ابوالقاسم خوبی و شیخ محمد حسین کاشف الغطاء شرکت کرد.

فعالیت‌های سیاسی آیت الله قاضی طباطبایی به دو مرحله ی قبل و بعد از پیروزی انقلاب اسلامی ایران برمی‌گردد.

قبل از پیروزی انقلاب اسلامی

لایحه انجمن‌های ایالتی و ولایتی: طرح لایحه انجمن‌های ایالتی و ولایتی که بر اساس آن شرط کتاب آسمانی برای انتخاب کنندگان و نامزدها به جای قرآن کافی دانسته شده بود، مخالفت حوزه علمیه قم، مراجع تقلید به ویژه امام خمینی (ره) را برانگیخت. بر همین اساس علمای تبریز، اعلامیه‌هایی را صادر کردند که قاضی از جمله امضاءکنندگان آن اعلامیه‌ها بود.

واقعه مدرسه طالبیه: از دیگر وقایعی که قاضی از آن در جهت پیش برد اهداف انقلاب بهره برد، واقعه مدرسه طالبیه تبریز بود. این واقعه از اینجا شروع شد که اعلامیه امام در مدرسه طالبیه روی دیوار نصب شد که ماموران شهربانی وقتی خواستند اعلامیه را پاره کنند، با مقاومت طلاب مدرسه مواجه شدند و این درگیری به بازار کشیده شد و با شورش مردمی که از مسجد مقبره بیرون آمده بودند، محاصره نیروهای شهربانی شکسته شد. در اثر این حادثه بود که آیت الله قاضی اعلامیه‌ای صادر کرده و فردای آن روز آن اعلامیه را با خط سرخ در تمام شهر منتشر کردند.

تبعید: به دلیل فعالیت‌های انقلابی و افشاگری در مورد ماهیت رژیم پهلوی، قاضی طباطبایی در سال ۱۳۴۷ ش برای مدت شش ماه به شهرستان بافت کرمان و سپس به زنجان تبعید شد.

تاسیس صندوق مجاهدین اسلامی: در تبریز در سال ۵۲ برای تقویت حرکت‌های ضد رژیم اعم از چاپ و نشر اعلامیه، کمک به خانواده‌های زندانیان سیاسی، مساعدت به فعالانی که مجبور به ترک خانه و کاشانه خود شده بودند و... صندوقی به نام مجاهدین اسلامی زیر نظر او تاسیس شد تا از این طریق به بارور شدن نهضت کمکی کرده باشد.

قیام ۲۹ بهمن تبریز: قیام مردم قم در ۱۹ دی ۱۳۵۶ که در واکنش به درج مقاله‌ای در روزنامه اطلاعات اتفاق افتاده بود. در وهله اول حرکت طلاب را براه انداخت و در وهله دوم امواجی را به گوشه کنار کشور پراکند. موج این حرکت در تبریز با رهبری علما خصوصاً آیت الله قاضی انعکاس مطلوبی یافت و خود را در حرکتی به نام قیام ۲۹ بهمن تبریز نشان داد.

پس از پیروزی انقلاب اسلامی

با پیروزی انقلاب اسلامی، طی حکمی از سوی امام در سال ۱۳۵۸ ش به عنوان امام جمعه و نماینده امام در تبریز منصوب شد. وی سعی کرد در راستای ایجاد امنیت و ثبات در تبریز عمل کند.

اولین شهید محراب

زمانی که خبر شهادت مظلومانه شهید مطهری، به گوش آیت الله قاضی رسید، بسیار متأثر شد و همواره به اطرافیان خود می گفت: کاش بنده هم مثل استاد مطهری، روزی به شهادت برسم. چند روز بعد دعایش مستجاب شد و سرانجام بعد از عمری مجاهدت و تعلیم و تربیت، در تاریخ ۱۱ آبان ماه ۱۳۵۸ در حالی که روز عید قربان، نماز عید خوانده بود، به هنگام شب بعد از نماز عشاء در مسجد شعبان خود توسط گروهک فرقان قربانی دین خدا گشت. فردای آن روز مردم مصیب زده آذربایجان، پیکر پاک شهید محراب را تشییع کردند و در آرامگاه خانوادگی واقع در مسجد مقبره به خاک سپردند.

پیام امام خمینی (ره) به مناسبت شهادت شهید محراب آیت الله قاضی طباطبایی:

بسمه تعالی

با کمال تأسف ضایعه ناگوار شهادت عالم مجاهد، حجت الاسلام و المسلمین آقای حاج سید محمد علی قاضی طباطبایی رحمت الله علیه را به عموم مسلمانان متعهد و علمای اعلام مجاهد و مردم غیور و مجاهد آذربایجان و خصوص بازماندگان این شهید تسلیت عرض و از خداوند متعال صبر انقلابی برای مجاهدین راه حق و اسلام خواستارم.

ملت عزیز برومند ایران و آذربایجان غیرتمند عزیز باید در این مصیبت های بزرگ که نشانه شکست حتمی دشمنان اسلام و کشور و عجز و ناتوانی و خودباختگی آنان است، هرچه بیشتر مصمم و در راه هدف اعلاای اسلام و قرآن مجید بر مجاهدت خود افزوده و از پای ننشینند تا احقاق حق مستضعفین از جباران زمان بنمایند.

عزیزان من! در انقلابی که ابرقدرت ها را به عقب رانده و راه چپاولگری آنان را از کشور بزرگ بسته است، این ضایعات و ضایعات بالاتر اجتناب ناپذیر است، ما باید از کنار این وقایع با تصمیم و عزم و خونسردی بگذریم و به راه خود که راه جهاد فی سبیل الله است، ادامه دهیم.

شهادت در راه خدا و ند زندگی افتخار آمیز ابدی و چراغ هدایت برای ملت ها است.

روح الله الموسوی الخمینی

۱۳۵۸/۱۰/۸

آیت الله قاضی طباطبایی خمینی آذربایجان بود

یک کارشناس مذهبی در خصوص ایشان به خبرنگار مهر می گوید: آیت الله قاضی طباطبایی از مفاخر آذربایجان بود و در خاندان طباطبایی به دنیا آمد که مفاخر بزرگی از این خانواده وارد جامعه شده اند.

آیت الله محمدتقی پورمحمدی ادامه می دهد: او از یک خانواده اصیل و ریشه دار در تبریز و اهل علم و روحانی بود که از این خانواده شخصیت های بزرگی چون مرحوم سیدعلی قاضی که استاد اخلاق کثیری از علما و بزرگان بودند و مقبره ایشان در وادی الاسلام نجف است، مرحوم علامه سیدمحمدحسین قاضی طباطبایی، برادرش سیدحسن سر برآورده اند.

او می افزاید: او تحصیلات خود را در تبریز، قم و حوزه علمیه نجف در کنار بزرگانی چون آیت الله حکیم، آیت الله تهرانی و دیگر علما در رشته های فقه، رجال، کتاب شناسی، تاریخ و گذراند و از نظر علمی جایگاه والایی داشت و آثار بزرگی نیز تألیف کرد که می توان به کتابی در خصوص اربعین حسینی اشاره کرد.

او خاطرنشان می کند: آیت الله قاضی طباطبایی از چهره های مبارزی بود که اهداف امام (ره) را ادامه می داد و مورد اعتماد تمامی علما از جمله امام (ره) بود که در پیروزی انقلاب اسلامی نیز نقش عمده ای ایفا کرد و در تبریز انقلاب را پایه گذاری کرد و برای مساعدت کارگران و خانواده های زندانی کمک بسیاری می کرد و مورد اعتماد بازاری ها بود.

آیت الله پورمحمدی یادآور می شود: شهید قاضی علاوه بر شخصیت دینی و سیاسی، یک شخصیت علمی هم بودند که آثار قلمی و کتاب هایی که از ایشان به یادگار مانده، نشان دهنده ی جایگاه علمی ایشان است یعنی آن قدر جایگاه علمی ایشان بالاست که مرحوم کاشف الغطا به او گفته بود کتاب مرا تو بنویس تا تکمیل شود.

او اضافه می کند: گروهک متهجر فرقان که در شهادت علمای بسیاری نقش داشت، بزرگانی مانند آیت الله مطهری و آیت الله

قاضی طباطبایی را شناسایی می کردند و به شهادت می رساندند که آیت الله قاضی طباطبایی به عنوان یک سرمایه بزرگ کشور از بین ما رفت و شهید شد.

او می گوید: آیت الله قاضی طباطبایی حلیم و رئوف بود و اخلاق بسیاری عالی داشت اما در برابر همه حلیم نبود، عصبانی هم می شد به ویژه در رابطه با مسائل دینی غیرت بالایی داشت و در عین رئوف بودن، گاهی در برابر مقامات و ساواک عصبانی می شد و سخنانی می گفت که هرکسی جرأت گفتن آنها را نداشت اما در برابر مومنین رئوف و مهربان بود.

این کارشناس مذهبی خاطرنشان می کند: آیت الله قاضی طباطبایی چهره مبارزی بود که رژیم حساسیت خاصی نسبت به او داشت و آیت الله قاضی را خمینی آذربایجان می دانستند، مقالات او را در مجله ها چاپ می شد، و در کنار رهبر معظم انقلاب بود و نقش مهمی در آذربایجان ایفا کرد.